SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan **15 gld.**, za pol leta **8 gld.**, za četrt leta **4 gld.**, za en mesec **1 gld. 40 kr**
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto **12 gld.**, za pol leta **6 gld.**, za četrt leta **3 gld.**, za en mesec **1 gld.** V Ljubljani na dom pošiljan velja **1 gld. 20 kr.** več na leto. Posamezne številke veljajo **7 kr.**
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob $^1/_2$6. uri popoludne.

Štev. 12. V Ljubljani, v petek 16. januvarija 1891. **Letnik XIX.**

Zasluženo odlikovanje.

V soboto na večer došla nam je telografnim potom vest, katera nas je navdala neizmerno radostjo. Vest ta razširila se je po bliskovo po vsej okolici ter vzbujevala povsodi prisrčno veselje in zadovoljstvo. Vest ta se je glasila: Njegovo veličanstvo presvetli cesar blagovolilo je podeliti državnemu poslancu Ivanu Nabergoju v znak plodonosnega delovanja viteški križ Fran Josipovega reda.

Kako da je ta vest razveselila vse naše kroge, razvidno je iz tega, da je v prvem trenutku vsakdo nekako dvomil ter povpraševal vsacega, kogar je srečal: Ali si čul, je-li gotovo?!

Odlikovanje to, naklonjeno po cesarski milosti našemu voditelju in odličnjaku, gospodu Ivanu Nabergoju, je pa tudi povsem zasluženo, kajti v Nabergoju vtelešene so vse one čednosti naših starih okoličanov, katere smo omenjali v članku zadnje naše številke: „Tožbe in želje naših okoličanov“.

V slavnostnem članku ob priliki Nabergojeve petindvajsetletnice označili smo po svojih skromnih močeh tega moža kot slovenskega prvaka, politika in človeka. To, kar smo o njem rekli, odmevalo je po vsem Slovanom prijaznem časopisju in povsod našlo brezpogojno priznanje. Tenor dotičnim izjavam našega časopisja je bil na vseh straneh eden in isti: „Tudi mi se pridružujemo tem častitkam iz vsega srca in želimo, da nam Bog ohrani še mnogo let našega Nabergoja“. Gledé Nabergoja torej mej Slovenci ne poznamo strank — vsi ga ljubijo in spoštujejo.

A ne le narod naš, ne le odlični slovanski politiki vedó ceniti vrline našega Nabergoja, ampak za narod in državo zaslužno delovanje poznajo tudi na najvišjem mestu. In da na najvišjem mestu **odobrujejo** delovanje našega prvoboritelja, priča nam ravnokar podeljeno odlikovanje. Vzlic obrekovanju in vednemu sumničenju mogel je Nabergoj vsikdar in v vsako družbo jasnim čelom stopiti; toda danes more ponosno stopiti pred ves svet ter vsklikniti: Zagovornik resnice sem bil in zato so me napadali; ali resnica je nepremagljiva in zato je zmagala.

Kakor pa se veselimo odlikovanja Nabergojeve osebe, veselimo pa se še veliko bolj istine, da je po tem odlikovanju počeščena vsa tržaška, vsa naša okolica: odsev cesarske milosti, podeljene poslancu našemu, pada na vse njega volilce. Počeščeni so vsi oni okoličani, ki so dosedaj oddajali glas svoj za Nabergoja, ki so mu ostali neomahljivo zvesti ter ga vstrajno in neustrašljivo podpirali v težki njega borbi. Kajti Nabergoj je vreden tolmač mišljenja in čutstvovanja svojih volilcev in to mišljenje in čutstvovanje odlikovano je po veliki časti, podeljeni našemu voditelju. Prijatelji g. Nabergoja smejo radostno vsklikniti: Odlikovan je on, a po njem odlikovani smo mi vsi, odlikovano je naše politično mišljenje in patrijotiško čutstvovanje.

Izrekajoči odlikovancu svoje najprisrčniše čestitke na veliki časti, ki ga je doletela, izrazimo pa tudi svoje uverjenje, sloneče na njega skromnosti, da Nabergoj po odlikovanju ostane Nabergoj, kakoršen je bil pred odlikovanjem: istotako odločen zagovornik interesov svojih volilcev, isti boritelj za narodne pravice in isti ljubezniv svetovalec in tolažitelj svojih rojakov.

Isto načelo, koje mu je bilo dosedaj „suprema lex“ v njega delovanju, ostani mu tudi v bodoče jasna zvezda-vodnica. „Edinost“.

Iz Hrvatske.

(Izviren dopis.)

Objavil sem že v enem svojih dopisov, da je sklicana vsled kraljevskega reskripta naša regnikolarna deputacija, ki bo imela z Ogrsko odločiti o našem zakladu zemljiške odveze. Vsakdo bi mislil, da je to vprašanje po jasnih postavah, ki so izdane za vse kronovine avstrijske v istem smislu, tudi za Hrvatsko že rešeno. Vsaka zemlja ima pravico do svojega zaklada in tako bi morala imeti tudi Hrvatska. Ali pri nas se ravna v novejšem času prav pogostoma po onej poznati prislovici: Extra Hungariam non est vita itd. Naš zemljiščni zaklad, v celem okoli 5 milijonov, ne sme biti samo hrvatski, nego tudi ogrski, kajti vsi dohodki naše kraljevine se imajo deliti po poznatem ključu, namreč Hrvatom 44 %, a Madjarom 56 %. Vsled nagodbe se seveda imajo deliti dohodki po tem ključu. Ali kako pride zemljiščni zaklad po tej nagodbi do delitve, vsaj je v tem pogledu bilo po postavi vse odločeno, kako ima biti s tem zakladom. Kaj takega pa Madjarov čisto nič ne moti, da se okoristijo s to svoto. Če ni zato za-nje povoljne postave, jo bodo pa naredili; zatorej so sklicane regnikolarne deputacije, kajti Madjari dobro vedó, da bodo naši poslanci vse njihove želje izpolnili. Zdaj je pri nas že vsakdo prepričan, da je ta naš zaklad za Hrvatsko izgubljen, kajti naši zastopniki sami ga bodo izročili našim zaveznikom. Žalostno ali resnično, pa se zdaj pri nas temu skoraj nikdo ne čudi, kajti vse take v drugih zemljah nemogoče stvari so pri nas zdaj na dnevnem redu.

Ker bode od tega zemljiščnega zaklada jeden del (44 %) dobila od Ogrske naša kraljevina kot neko miloščino, mislijo že pri naši vladi, kam bodo ž njo, vsaj vsakdo vé po vladinih časopisih, da nimamo nobenih potreb, da se potroši v kulturne svrhe n. pr. za vseučilišče, bila bi le potrata. Tedaj kam ž njo? Kaznilnico mislijo sezidati in urediti v Mitrovici. Za božjo voljo, kaj bomo le kaznilnice zidali! Vsaj ni dolgo, da je bila ogromna kaznilnica urejena v Lepoglavi in zdaj mislijo že na drugo. Kaj pomeni to ono blagostanje in kulturni napredek na Hrvatskem, o katerem toliko pišejo naši vladini časopisi? Kako je to, da se ne misli na popravilnico za mlade pokvarjene ljudi, ki je postala živa potreba pri nas? Tak zavod bi več ko-

LISTEK.

Red Marije Terezije.

Iz druge izdave dela „Militärischer Maria-Theresien-Orden“ — prva izdava ni bila na prodaj — ki je minole dni izšla na svetlo vsled odredbe kanclerja napominanega reda, fcm. barona Kuhna, imejitelja našega domačega polka št. 17, posnemljemo, da je ta knjiga nadaljevanje povestnice tega reda od l. 1859. do sedanje dôbe. Pisatelj tej povestnici je i Slovencem znani vojni pisatelj g. J. Lukeš, rodom Pražan. Triindvajset junaških činov pripoveduje nam pisatelj v tej knjigi — toli je bilo namreč imenovanih od l. 1859. vitezov Marije Terezije. Odkar obstoji red Marije Terezije, to je 132 let, predlaganih je bilo 3320 vojakov za viteze tega reda, kateri so se na bojnem polji odlikovali z izvanredno hrabrostjo in duhovitostjo, med njimi slovenskega oratarja sin, Jurij Vega iz Zagorice moravške župnije, celó dvakrat, toda o njem pozneje.

Izmed teh kandidatov dobilo je pa križec, s kojim je spojeno baronstvo, samo 713. Največje število vitezov bilo je po francoski vojni l. 1815., odlikovanih je bilo tedaj 340 oseb. Do l. 1848. se je to število skrčilo celó na 71. Za Radeckega vojevanja povišalo se je zopet na 133. Zdaj broji red Marije Terezije samo 22 vitezov. Kakor znano, vložila je Marija Terezija za imejitelje tega reda v dunajski banki 2,255.000 gld. po 5%, obresti pripadejo pa vitezom. Do francoskih vojskâ dobivali so vitezi znatne dohodke, po gospodarskem upadku se je pa posušil ta vir. Stoprav od l. 1843. vitezi zopet prejemajo plačo in podporo od glavnice, katero je cesar naš še znatno pomnožil. Od l. 1859. pa do l. 1878. postalo je vitezov reda Marije Terezije 45 vojakov, in sicer 27 Nemcev, 8 Slovanov (4 Hrvati, 2 Čeha in 2 Poljaka), 7 Madjarov, 1 Lah, 1 Rumunec in 1 Francoz.

Nastopno navajamo viteze: Benedek je dobil red za junaški čin pri Custatone. Prokoš, topničarski nadporočnik, sin češkega kočarja, kateri je bil po 14letni vojaški službi imenovan poročnikom in v 22. letu nadporočnikom. V bitvi pri Montebellu je s svojo polovično baterijo in neizvežbanimi vojaki izvrševal prava čudesa junaštva, ustavil je vso severno divizijo. Sam je postavljal topove in tako spretno streljal na grad in barikado, da je po osmem strelu sovražnik ostavil pozicijo. S svojim streljanjem je pa pozneje zadržal preganjanje. — Edelsheym je dobil red za junaški konjeniški naskok pri Magenti, ker je v nevarnem trenotji sovražnika zgrabil v boku in za hrbtom. Dormus si je priboril red tudi pri Magenti. Vojvoda Viljem Virtemberški vodil je pri Magenti pol brigade k naskoku; ko tik njega pade zastavonoša, potegne mu jo iz rók, in v jedni roci vihteč zastavo, v drugi pa uzdo in sabljo, hitel je s svojim moštvom naprej. Ubit je bil konj pod njim, sam pa ranjen in vendar je napredoval ter ustavil levo krilo Francozov.

Döpfner, sedanji predsednik najvišjega vojaškega sodišča, prejel je red za improvizovano izborno dispozicijo pri umikanju; Kleinart povodom obrambe železniškega mostú; Stadion za previdnost in energijo v bitvi pri Solferinu; princ Aleksander Hessenski, oče Battenberžanu, za brambo pozicije pri Monte Fontana in iztočnih višin Cavriana proti povelju; baron Dobřenský je bil odlikovan za nedosežno hrabrost pri Solferinu; Litzelhofen kot šef generalnega štaba Benedekovega na Laškem; Catty, ki je pri Solferinu v kritičnem trenotji, ne čakajoč povelja, udaril na sovražnika, zgubljeni top zopet osvojil, razpršene tolpe zbral in tako obnovil boj v središči. Appell, sedanji načelnik bosenski upravi, prisilil je pri Solferinu z izbornim naskokom konjice sovražnika k počasnejšemu preganjanju; ranjen je bil v obličje in stoprav potem, ko je zbral razkropljena kardela, šel je na obvezišče in je vsled rane zgubil oko. Urs je štiri ure branil Medoles proti petkrat močnejšemu nasprotniku. Neubauer si je

ristil, nego še tako urejena kaznilnica, ki bi bila nepotrebna, kajti v popravilnici bi se mladi zanemarjeni ljudje odvračali od hudodelstev, radi katerih morajo potem v kaznilnice. Ali ne bi bila za Hrvatsko potrebna zavoda za slepce in gluhoneme bolj nego kaznilnica? Kaj niso slepci in gluhonemi več usmiljenja vredni nego zločinci, katerim se postavljajo tako lepo urejeni zavodi? Skoraj sramota je, da tako velika zemlja nima takih zavodov, za katere bi morala vlada z národnim zastopstvom v prvem redu skrbeti. Če že nočete podpirati národnih zavodov, podpirajte humanitarne, tukaj vsaj ni treba nesrečne politike. Pri vsem tem pa je vsa zadeva te kaznilnice še z drugega stališča prav kočljiva stvar. Mitrovica leži na bivših krajiških tleh, a za vse take zavode se ima trošiti iz krajiške zaklade. Vsaj tako je v postavi odredjeno, da se ne sme nobena svota te krajiške zaklade potrošiti v bivšem provincijalu. In tega so se do zdaj tudi strogo držali. Ko so zidali pred več leti norišnico blizu Zagreba, obrnila se je tedanja vlada na upravo te zaklade, naj bi se opredelila neka svota za to podjetje, kajti v ta zavod bodo sprejemali tudi prebivalce iz bivše Krajine. Ali prošnja ni bila uslišana in velika norišnica ni izpeljana tako, kakor se je takrat mislilo. Ravno tako je bilo, ko se je imela utemeljiti vseučiliščna zaklada. Iz krajiške zaklade ni bilo nobenega prinosa. Zdaj pa hoče sedanja vlada iz zaklade zemljiščne odveze sezidati na zemljišču bivše Krajine kaznilnico z denarji, ki so jedino lastnina bivše civilne Hrvatske, kajti Krajina ni plačala nikdar nobene zemljiščne odškodnine. Če je po postavah prva zahteva za Krajino pravična, naj bo tudi druga za civilno Hrvatsko. Mnogemu se bo to čudno zdelo, ko tako pišem, kajti vsakdo vé, da je zdaj Hrvatska zedinjena. To je v političnem pogledu istina, ali ne v denarnem. Krajina ima še vedno svoj zaklad za potrebne investicije, ali bolje rečeno: Madjari s tem zakladom zidajo železnico za svojo korist, a Hrvatska naj bi pa skrbela s svojimi dohodki za vso zemljo. Gotovo nepravična zahteva, ali v istini je tako. Proti tej nakani vladinej se bode zopet opozicija borila, ali gotovo zastonj, kajti kar se jedenkrat pri vladi sklene, to se tudi izvede in s časoma zna naša zemlja še zasloveti vsled kaznilnic, vsaj je tudi to neki kulturni pojav v našem veku človečnosti! Hrvatska mora biti srečna.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. januvarija.

Notranje dežele.

Burna seja v dunajski mestni sovetnici. Zadnja seja mestnega zbora je bila jako viharna. Obravnavali so namreč mestni odborniki o načrtu, da naj se priredi v proslavo stoletnega rojstva dramatičnega pisatelja Grillparzerja v ljudskem gledališču nekaj predstav z brezplačno vstopnino; zato naj mestni zbor v ta namen dovoli 4000 gld. Antisemitje so predlagali, naj se rajši teh 4000 gld. razdeli med gladne reveže, zakaj brezplačne vstopnice dobili bodo le židje, ki jih bodo drugim prodajali. Poslanec Vetter je izrazil željo, naj se namesto Grillparzerjeve igre predstavlja: „Židinja iz Toledo“, da bodo ljudje spoznali, kako znajo židje nevarni biti tudi — prestolu. Pri teh besedah je med židovskimi poslanci navstal silen vihar, ki se je le polagoma polegel. Z večino šestih glasov je bila vsprejeta podpora 4000 gld. v ta namen.

Vodja dalmatinskih Italijanov — umrl. V Spljetu je umrl deželni poslanec dr. Bajamonti, vodja dalmatinskih Lahonov, ali „čaća“ Bajamonti, kakor so ga šaljivo imenovali Hrvati. Bil je strasten nasprotnik Hrvatov in glavna opora nekdanje nemško-liberalne stranke, ker je županoval v Spljetu 22 let in imel silen vpliv med svojimi pristaši; 19 let je bil tudi državni poslanec. Konec njegovega vladanja se je pomračil, ker se je nedavno začela proti njemu preiskava zaradi nekih denarnih zadev.

Knez Schwarzenberg in konservativni poslanci-veleposestniki. Klub konservativnih poslancev češkega veleposestva je knezu Schwarzenbergu pri njegovem odstopu iz političnega življenja izročil zahvalno adreso. V tem pismu izjavljajo svoje obžalovanje, da ž njim izgubé političnega vodnika, h kateremu so se vsikdar zaupno ozirali in ki je vžival udanost, kakor malokateri politični voditelj.

Knez Alojzij Liechtenstein stopi zopet v javno življenje. Že dlje časa se čujejo glasovi, da namerava knez Liechtenstein zopet stopiti na politično torišče; nekateri dunajski listi nam poročajo sedaj celó neverojetno vest, da misli nastopiti na Dunaji kot kandidat združenih kristijanov tretjega okraja za mestni zbor.

Vnanje države.

Rim. Ruski zastopnik pri Vatikanu, Izvolski, se je podal v Peterburg, da izvé od ruske vlade nje nove terjatve gledé na imenovanje nadškofa za Mohilev ter jih sporoči Vatikanu Kakor poroča neki list, namerava sv. oče Leon XIII. govoriti v prihodnjem konzistoriji o socijalnem vprašanji. — S pričetkom tega leta je brojil sv. kolegij 64 udov, namreč: 6 škofov-kardinalov, 48 mašnikov-kardinalov in 10 dijakonov-kardinalov. Po narodnosti je 35 Italijanov, 29 jih je pa drugih različnih narodnostij. Francija z Algerijo ima 7 kardinalov, Avstrija 6, Španija 4, Anglija s svojimi naselbinami tudi 4, Portugal 2, Nemčija tudi 2, Belgija, Severna Amerika, Poljsko in Švica po jednega, zadnja dva, Ledohovski in Mermillod, imata v Rimu svoj sedež. Razven 6 škofov-kardinalov in 10 dijakonov-kardinalov ima še 12 mašnikov-kardinalov svoj sedež v Rimu. 12 mašnikov-kardinalov je v posesti italijanskih škofovskih sedežev po večjih italijanskih mestih, kakor: Turin, Verona, Benetke, Ferara, Bologna, Ravena, Florenca, Kapua, Benevent, Palerm in Katanija. Med kardinali je sedaj devet redovnikov, namreč: trije benediktinci, trije dominikanci, jeden frančiškan, jeden oratorijanec in jeden jezuit, ki pa nimajo v Rimu svojih sedežev, marveč po drugih evropskih mestih.

Srbija in Črna Gora. Srbija in Črna Gora se pogajati za trgovinsko pogodbo. Neosnovano pa je poročilo, da nameravati imenovani državici skleniti tesno zvezo v svoje zavarovanje.

Rusija. Finančni minister je sestavil proračun za 1891. leto, ki kaže 1,868.449 rubljev prebitka, izredni proračun pa 49,668.361 rubljev primanjkljaja. Primanjkljaj pa je neki popolnoma pokrit z rezervnim fondom cesarskega državnega zaklada. Med izrednimi troški je za zgradbo železnic 42,913.500 rubljev, 20.000.000 za oboroženje vojaštva in 500.000 za vojaško upravo. — Kakor se poroča iz Peterburga, odstopil bo ruski naučni minister grof Deljanov in na njegovo mesto imenovan Pobedonoscev. Pobedonoscev bil je do zdaj nadprokurator sv. sinode.

Italija. Primanjkljaj za 1890/91. leto je zopet velik. Minister Giolitti ga je zračunil na 25 milijonov lir, v resnici pa se je pokazalo primanjkljaja 75 milijonov, torej za celih 50 milijonov lir več. Do zdaj so bili še zmirom finančni ministri žrtva tega žalostnega položaja italijanskih financ, ko da bi bili sami ti krivi temu. Da bi že vendar italijansko ljudstvo uvidelo, da se mora pred vsem odpraviti ves liberalni zistem, ker drugače ni upati rešitve za Italijo.

Nemčija. Socijalna demokracija poganja v Nemcih zmirom močnejše korenine. Socijalni demokratje skušajo povsod pridobiti si somišljenikov in so začeli že med kmetskim prebivalstvom nastavljati svoje mreže. Umeje se samo ob sebi, da pretí s tem nemškemu narodu velika nevarnost. In na nemško duhovništvo je padla velika, težka naloga, namreč boj s socijalno-demokratičnimi nazori. Toda vsak, ki hoče bojevati ta boj, opazovati mora njihovo taktiko, ki se nahaja vzlasti v socijal-demokratičnih časnikih. Po njih bo dobil najboljše orožje proti pogubonosnim načelom socijalnih demokratov. Iz njihovih časnikov se razvidi njih smrtno sovraštvo do sv vere, zaničevanje do vseh svetih resnic, zasramovanje duhovništva itd., vrhu tega pa kažejo, kako slabo poznajo razmere po kmetih, želje in bêdo kmetskih prebivalcev in sploh nižje vrste ljudi. To naj se kaže še ne okuženemu ljudstvu in obrniti se bo moralo s sveto jezo od te kačje zalege, spoznavši njih pravo podobo.

Francija. V francoskem ministerstvu se utegne zopet mala izpremememba izvršiti, zakaj minister vnanjih zadev, Ribot, bo postal neki poslanik v Londonu in na njegovo mesto pride Constans, zdaj minister notranjih zadev. Bourgeois pa bo prihodnji minister notranjih stvarij in bo prepustil naučno ministerstvo nekemu radikalcu. Radikalec pa bo neki zato prišel v ministerstvo, da se ne bo mogel Jules Ferry višje povspeti. — Francozje pazno zasledujejo avstrijsko-nemško trgovinsko pogodbo, zakaj vsako leto imajo za kake dve milijardi za izvažanje pripravljenih obrtnih izdelkov, in želijo, da ne bi bili ti izdelki nikakoršni ali vsaj kolikor mogoče majhni carini v inozemstvu podvrženi.

Anglija. Omenjali smo že na tem mestu, da je bila preteklo leto na Irskem jako slaba krompirjeva letina in da pretí lakota irskemu narodu. In res je v nekaterih krajih silno pomanjkanje in bêda. Ko je imel ubožni svèt pretekli petek v Klonakilyji svojo sejo, pridrlo je sto delavcev z obrežja v dvorano ter zahtevalo dela ali kruha. Trdili so, da niso zadnjih šest mesecev niti jednega šilinga zaslužili in umreti bodo morali gladú. Vse svoje imetje so zastavili in zdaj nimajo ničesar druzega, nego nago življenje. Revnemu ljudstvu se je sklenilo pomagati.

Turčija. Major Hülsen bo prinesel iz Carjigrada nemškemu cesarju sultanovo pismo. Istotako je podelil sultan vsem častnikom in moštvu nemške vojne ladije „Wolf“, ki je prinesla z „Ertogrula“ rešene osebe v Kobe na Japonsko, zlate, oziroma srebrne svetinje.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 14. januvarija. V ljubljanskem semenišču imeli so, kakor smo že poročali, gospodje bogoslovci izredno srečo, da so dobili za par ur v svojo sredo afrikanska misijonarja o. Daniela Sorur-a, ki je pravi sin vročega Sudana, in pa o. Ksaverja Geyer-a, ki spremlja svojega brata-misijonarja po

---

priboril red z junaško vztrajnostjo v obupnem položaji pri Solferinu. Fejervary, minister deželne brambe na Ogrskem, je štirikrat vzel sovražniku višine pri San Martino. Gablenz je dobil viteški križec v bitvi pri Košici, komanderski pa pri Oeversee, Gondrecourt viteški križec pri Overselku v Holštajnu.

Leta 1866. prejel je nadvojvoda Albreht véliki križ reda za zmago pri Kustoci v dan 24. junija l. 1866. John, ki si je pri Volti že zaslužil vitečki križec, pozivljen je bil od vojvode, naj prosi še za komanderski križec. Marojčić je imel viteški križ že z l. 1849. povodom bitve pri Madonna del Monte, za odločno postopanje v bitvi pri Kustoci l. 1866. dobil je komanderski križ. Hartung, Rodić, Piret in Pulz so bili istotako za zasluge svoje pri Kustoci odlikovani z viteškim križcem. Pielsticker, šef Hartungovega generalnega štaba, sedanji blagajnik reda, dobil je viteški križ za samostojno premenjeno dispozicijo pri Kustoci. Bechtelsheim je kot ritmojster z drznim naskokom vzel Lahom dva topa in jih prisilil, da so popustili že dobljene avstrijske topove.

Na bojišči na Češkem priboril si je Knebel pri Trutnovem viteški križ, istotako tudi Wagner, kateri je kot podpolkovnik z jedno eškadrono prodrl vrste pruskih dragoncev in ustavil napredovanje Prusov. Ritmojster Lehmann zgrabil je v bitvi pri Osviečinu, videč nevarnost, s šestimi četami štirikrat močnejšo prusko konjico, zgubil je sicer življenje, toda dosegel je, da so naši mogli še o pravem času postaviti v ugodno postojanko topove. Viteški križec prisojen mu je bil — po smrti; vdova njegova in hči pa povišani na baronstvo. Jednako junaško pal je stotnik Groeben pri Hlumu.

Za zasluge na tirolskem bojišči imenovan je bil baron Kuhn, imejitelj našega domačega polka, kateri si je že pod Radeckyjem priboril pri sv. Luciji viteški križec, komanderjem. Branil je Tirolsko s 16.000 bojevnikov proti 40.000 Garibaldijancev. Stotnik Gredler je dobil viteški križec za junaško brambo na Monte Suello. Polkovnik Montluisant za energičen naskok pri Bececca, istotako Manfroni.

Tegetthoff je bil za pomorsko zmago pri Visu imenovan komanderjem; Pelz je dobil viteški križec, istotako sedanji poveljnik naše mornarice, admiral Sterneck.

Major Pytel dobil je viteški križec povodom otetbe trdnjavice Gorazda v Boki Kotorski.

Povodom bosanske okupacije dobili so viteški križec Filipović, Jovanović, Szapary in Vecsey, nosili ga niso dolgo, kajti vsi so že pomrli.

Najkrasnejši listi preslavne povestnice armade naše vezani so v tej častni knjigi reda Marije Terezije, véliki čini pradedov naših in sovrstnikov naših zabeleženi so v nji in nevenljiva slava ohranjena je najhrabrejšim, najduhovitejšim in najsrčnejšim mej avstrijskimi bojevniki, mej kojimi se nahaja i naš rojak, slavni Jurij Vega iz Zagorice na Kranjskem, ki je po vélikih krepostih izven ožje domovine dospel do neumrljive slave.

Dvakrat predlagan (prvikrat že l. 1793. pri Fortu Louisu) za viteški red Marije Terezije, bil je povišan v viteštvo dné 11. avgusta l. 1796. vsled sijajne zmage pri Mannheimu nad Francozi.

V spričevalu, s kojim je tedanji vojskovodja, feldmaršal vojvoda Albreht Saksonsko-Tešenski priporočal Vego za viteški red, bere se nastopna motivacija: . . . „Po vpeljavi imenovanih, daleč metajočih možnarjev za bombe, ni si izumitelj samo zaslug pridobil pri obleganju Mannheima, temveč se bode po nji vsako bodoče obsedanje in vsaka obramba c. kr. artilerije nedvomljivo bistveno zboljšala, torej c. kr. orožju v velevažen dobiček, nasprotniku pa v veliko kvaro. Zato smo tega mnenja: Visoki zbor reda Marije Terezije blagovoli naj tej novi izumbi po § 21. redovnih pravil prisoditi plačilo, in to tembolj, ker se je vrednost izumbe ne le pri prejšnjih poskusih pokazala, temveč se je tudi pri obsedi Mannheima z očividnim dobičkom potrdila. Njeno važnost podpira še to, da je visoko vojskovodstvo že ukazalo več možnarjev za bombe

Evropi. K predavanju pa so prišli mil. g. knezoškof, in še nekateri gg. duhovniki; preč. g. prof. Tomo Zupan je pripeljal svoje gojence Alojznike, tako, da se je dvorana precej dobro napolnila. Točno ob napovedanej uri prideta željno pričakovana gosta. Sedaj se prične prelepi večer, kateri bo ostal gotovo vsem vdeležencem v trajnem spominu. Pevci zapojó najprej slavospev: „Tu es Petrus“. Kako primeren začetek je bil to! Živo je klical v spomin ta spev jedinost in vesoljnost sv. katoliške cerkve, v kateri nahajajo svojo srečo, časno in večno, vsi narodi sveta. Na to pa zapojó prekrasno pesem „Naša zvezda“, zl. S. Gregorčič, uglasbil Hudovernik. Kompozicija sama na sebi sega že globoko v srce; a ta večer je bilo še nekaj drugega, kar je srce storilo še vsprejemljivejše. Celo osmino ponavlja sv. cerkev v oficiju: „Vidimus stellam eius... Videli smo njegovo zvezdo na vzhodu in smo ga prišli molit.“ In žarek te svitle zvezde je bil zadel tudi našega o. Daniela, da je prišel molit dete Jezusa, prejemši sv. krst, darujoč mu svoje življenje v trudapolnem misijonskem poklicu. Visokoč. oče Ksaver pojasnuje potem v daljšem govoru razne neprilike in težave afrikanskega misijona ter vzlasti poudarja, da mi Evropejci Afriko prav malo poznamo, ker potopisi, katere navadno čitamo, nikakor niso zanesljivi, kajti dotični pisatelji sami ne poznajo „temnega dela sveta“, temveč pišejo le po drugih virih, in tako se vedno in povsod ponavljajo iste napake, isti krivi nazori. Pravil je, kako da največ zaprek delajo prav mohamedovci, ki na vse načine odvračajo zamorce od katoliških misijonarjev. Živahnemu predavanju so poslušalci sledili z največjo pazljivostjo. Ker se bogoslovci pečajo tudi z orijentalskimi jeziki, torej tudi z arabščino, povedal je g. o. Ksaver tudi nekaj arabskega, namreč očenaš in češčenamarijo.

Ker je bil o. Daniel še bolehen, ni bilo gotovo, če bo mogel kaj govoriti. Vendar pa je tudi on s svojim mehkim glasom molil odstavek apostolske vere v arabskem jeziku. Bilo je v malem nekaj takega, kar se v Rimu godi vsako leto o sv. Treh Kraljih, ko v vseh jezikih oznanjujejo slavo božjo gojenci ustava „Propagande“. Da bi o. Daniel spoznal še bolj milino naših slovenskih pesni, zapojó pevci še „S stolpa sèm“. Na to se obrnejo mil. g. knezoškof do semeniščnikov, vnemaje v njih srcih hvaležnost do Boga za neskončno milost sv. vere, gg. misijonarjema pa želé, da bi še dalje tako delovala, in Bog da bi spremljal njiju trud s svojim blagoslovom.

H koncu pa zahvali tretjeletnik gosp. Renier preč. gg. misijonarja za prijaznost, da sta se potrudila priti v semenišče; obeta v imenu vseh svojih tovarišev-bogoslovcev, da hočejo za neutrudljive apostole afrikanske moliti in v poznejšem življenju najkrepkeje jih podpirati ter vsaj nekoliko posnemati slavnega Abuna Solimana, Ign. Knobleharja, svojega rojaka. Kakor je sploh čitanje misijonskih poročil jeden najboljših pomočkov, da se ohrani duhovniku gorečnost v poklicu, tako je tudi ta večer na bogoslovce vse delovalo, da se jim je res moralo srce vneti za najlepši, najvzvišenejši poklic na svetu, za sveto duhovništvo. In v tem navdušenju jih je potrdila še napitnica mil. g. prelata in vodje, katero je pozneje pri večerji napravil misijonarjema, v kateri je, o. Daniela tako duhovito imenujé Onezima,*) slikal težavo misijonskega poklica ter priporočal svojim gojencem, naj se od teh dveh apostolskih mož učé ceniti in ljubiti idejalni svoj stan.

Tudi potem je bogoslovski pevski zbor zapel še nekaj prekrasnih pesni, od katerih je o. Danielu ugajala zlasti „Prid' vrh planin“, v kateri nastopi tudi „brenčeči“ zbor. — Drugi dan je izročil jeden gg. bogoslovcev oo. misijonarjema znaten dar iz semenišča. Tukaj bi prav za prav nehalo poročilo, vendar naj še nekaj omenim, ker utegne morda kateremu čitateljev koristiti. Ko je g. špiritual pripeljal oo. misijonarja v semenišče, omenil je o. Ksaver, da morajo bogoslovci pač prav sveti biti sedaj po duhovnih vajah. Tu pa pripomni pomenljivo oče Daniel Šorur: „Vsaj morajo zmirom biti sveti“. Koliko misli se nam je moralo poroditi, ko smo zvedeli te besede! Jasno one kažejo, kako hvaležni so neverniki, ako jih milost božja pokliče k pravi veri — kako stanovitno so n. pr. pričali vero Kristusovo sv. Trije Kralji, ki so kri prelili zanjo; in tako hrepeni tudi ta Onezim, o. Daniel, po krščanski popolnosti in ni zadovoljen, da bi le mlačno služil Bogu. Kako osramoté pa te besede tudi premnoge kristijane, katoličane, ki imajo toliko lepih priložnosti, da bi lahko služili Bogu, pa vendar tega ne storé. Kako bodo tudi oni morali jedenkrat klicati: Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v smeh in v zasramljiv pregovor. Mi smo njih življenje imeli za nespamet . . . Glej, kako so zdaj šteti med otroke Božje in njih del je med svetniki“. Modr. V. 3, 4, 5.

Iz Tržiča, 14. januvarija. Minulo nedeljo je z zlatimi črkami zapisati v zgodovino fare tržiške. Praznovala se je tukaj dvojna prelepa slovesnost, kakoršne ni še bilo, kar Tržič stojí. Premilostljivi stolni prošt ljubljanski, gosp. dr. Leonh. Klofutar, katerega fara tržiška s ponosom imenuje svojega rojaka, je svoji v rojstveni fari slovesno umestil novega župnika, čast. g. Franca Špendal-a, in blagoslovil novo lepo župnišče tržiško. Vredno je, da ta redka vzpodbudna slovesnost ne ostane skrita le med tržiškim gorovjem, ampak da naj jo svet tudi kaj dalje izvé, zato jo v kratkih črticah „Slovenčevim“ bralcem tukaj podám.

Celih deset let zginilo je že v morje večnosti, kar je fara tržiška postala žalujoča vdova, zgubivši svojega župnika visokočast. g. Riharda Franka, kateri je postal kanonik novomeški. Pač dolga dôba to! Starinsko, razpokano zidovje od oblastva zaprte duhovske hiše z visoko razpadlo leseno streho se mi je zdelo prava pravcata podoba ovdovele fare v njeni žalosti, in marsikaterikrat si lahko slišal povpraševati: „Kdaj bo vendar to nehalo? Kdaj vendar častitljiva fara tržiška že dobí duhovsko hišo in svojega očeta?“ Pokojni vladika Janez Krizostom izprevideli so tudi posebne okoliščine kraja, in v dekretu, v katerem sami pravijo: „Propter singulares circumstantias loci te eligimus“ — „Zaradi posebnih razmer tega kraja tebe izvolimo“ — so po odhodu čast. g. Franka vodstvo fare izročili krepkim, čvrstim rokam čast. g. Franca Špendala, tedaj kapelana cerkljanskega, kateri je pa že prej v Tržiču deloval v prvi svoji duhovniški službi kot kapelan in šolski vodja.

Ni moj namen, na dolgo in široko opisovati, kako se je imenovani čast. gospod tega zaupanja vrednega izkazal, žaljen bi on morda bil v svoji skromnosti. Vendar čast, komur čast! Kako so višji pastir z gosp. Špendalom, administratorjem v Tržiču, res pravega zadeli, priča ti vsa fara tržiška, pričajo ti vse prenovljene cerkve, osobito lepa farna cerkev s popolnoma prenovljenim velikim altarjem, prelepim novim tabernakeljnom, dragocenim križevim potom, umetniškim delom rajncega Šubica in Vurnika, krasnim marmornim tlakom in še mnogovrstnimi drugimi notranjimi napravami; priča ti nadalje farne cerkve vse prenovljeno zunanje lice, priča ti lepo novo pokopališče, in slednjič kot krona vsemu zares lepo novo župnišče tržiško.

Če še omenim, kako so se pri zidanju novih tovarn in zato silno rastočem številu prebivalstva pomnožila tudi opravila dušnega pastirstva, katero je čast. g. administrator skozi celih deset let z jednim samim duhovnim tovarišem vestno in točno izvrševal, ko so prej pri manjšem številu ljudstva bili vedno po trije duhovniki v Tržiču, reči moramo, res dolgo je deset let, ali malo za toliko dela in truda, kar ga je v tem času tukaj imel in srečno dovršil čast. g. administrator Špendal.

Ko je tržiška fara razpisana bila, so prevzvišeni naš višji pastir z veseljem potrdili prezentacijo patrona gosp. Andreja Gassnerja, posestnika mnogih tovarn in tržiškega gradú, ter čast. g. dosedanjemu administratorju Francu Špendalu podelili že toliko časa ovdovelo faro tržiško. Preteklo nedeljo je bil novi župnik na svojo faro slovesno umeščen.

Z Notranjskega, 13. januvarija. Kaj lepo in spodbudno je, kar nam je „Slovenec“ poročal 9. t. m. o ruski vojski. O da bi bilo tudi med našimi vojaki toliko verskega duha! Na Ruskem je dolžan vsak vojak biti ob nedeljah pri službi božji, pri nas to niti mogoče ni. Najbolj pobožni vojak ne more spolnovati druge cerkvene zapovedi. Imam brata, ki je že četrti mesec vojak. Britko se pritožuje, da ne more nikoli iti k sv. maši. Častniki ravno ob nedeljah dopoldne pregledujejo, če ima moštvo v redu puške in drugo opravo, tako, da nobenega dopoldne iz vojašnice ne izpusté. V treh mesecih so imeli samo dvakrat skupno sv. mašo. Vojak mora po tem takem izgubiti veselje do službe božje. Ako božjih in cerkvenih zapovedi ne bode spoštoval, tudi povelja višjih ne bode rad spolnoval. Ni čuda, da se krščanski stariši ustrašijo, ko zvedó, da bode moral iti sin k vojakom. Prepričani so, da pride čez tri leta ves popačen nazaj. Kaj bode z našo vojsko, ako bode popolnoma pozabila na Boga? Kako bode vendar Bog naklonil Avstriji zmago, ako bodo njeni varuhi brezverni? Naj je vojska še tako številna, naj je orožje še tako izborno, vendar vse to ne izdá mnogo, če ni vojak zvest, značajen in srčen. Tak vojak bode pa le dober kristijan. Da je pobožnost tudi vojaku potrebna, je pokazal blagi Radecky, ki je z rožnim vencem v rokah tolikokrat slavno premagal nasprotnike. Naši poslanci bi se morali tudi v tej zadevi pobrigati, da se obrne na bolje, da bi se med vojaštvom, kakor nekdaj, tudi sedaj spolnovale božje in cerkvene zapovedi. Bilo bi to le v srečo in v korist Avstriji.

---

po isti izvršbi napraviti.“ (Mannheim, 16. decembra 1795, devet podpisov.)

S tem so vrstniki Vegovi priznali, da je major Vega: reformator avstrijske artilerije. Izumba njegova je znana v zgodovini topništva pod imenom: „Vega's weit tragende Bombenmörser.“

Slovenskemu narodu, ki je vsled tujih pritiskov cela stoletja mirno in potrpežljivo roboval tujim gospodarjem, ne da bi bil dospel do kakšne samostojne državnopravne veljave, zategadelj radi očitajo neprijazni sosedje, da nima svoje zgodovine. Koliko zgodovine imamo, še ni dovolj rešena ta stvar, a vstali bodo izmed naroda možje, ki sicer ne bodo imeli mnogo poročati o mogočnih slovenskih kraljih, o slavnih bitkah in podjarmljenih narodih, pač pa, kako je slovenski narod odbijal krvoločnega Turčina neštevilne napade, koliko je s tem koristil naši državi in omikani Evropi sploh, kako zvesto in udano je nosil državna bremena, koliko junaških slovenskih sinov je prelivalo kri po neštetih evropskih bojiščih za idejo avstrijske države.

Prišla bode enkrat dôba — to se trdno nádejamo — ko se ne bode pisala povestnica človečanstva z mečevo koníco: mož ki je pripravljen življenje svoje tvegati za idejal, nazivljen bode vedno junak!

A. S.

---

*) Onezim je bil suženj pobožnega Filemona; ušel je gospodarju ter prišel k sv. Pavlu v Rim, kateri ga je poučil v krščanski veri, krstil ter poslal nazaj k Filemonu.

Dnevne novice.

(**Cesaričinja-vdova Štefanija**) je v Opatiji kupila 2000 štir. sežnjev stavbišča, kjer bodo takoj pričeli graditi vilo.

(**Osebna vest.**) Včeraj je presvetli cesar gosp. deželnega predsednika barona Winklerja sprejel v avdijenci.

(**„Katoliško politično društvo“**) bo po odborovem sklepu imelo občni zbor v četrtek dné 29. t. m. ob 6. uri zvečer. Več o priliki.

(**Slovenščina in celjski magistrat.**) C. kr. namestništvo v Gradci pošilja vsem občinam na Spodnjem Štajarskem dvojezične razglase, ki naj se razobešajo na primernih krajih. Ker pa v Celji na magistratu gospodarijo sami pristaši Rakuscheve „vahte“, razobešali so po oglih le nemški del razglasov. Proti tej nestrpnosti se je pritožil gosp. dr. Dečko, deželni poslanec za ljutomerški okraj. Nato je c. kr. namestništvo po okr. glavarstvu celjskem odgovorilo dné 8. t. m., da se morajo tudi v Celji razobešati dvojezični razglasi. Tudi pri nas na Kranjskem bi potrebovali mnogokje g. dr. Dečka trudoljubivost, da bi opozarjal dotične kroge na — preveliko zložnost ter gospôdo sprijaznil z resnico, da so uradi zaradi prebivalstva in ne narobe.

(**Družbi sv. Cirila in Metoda**) je podaril gosp. Turek, mlajši, lepo število zanimivih knjig. Mlademu domoljubu, koji se sedaj že gorko zanima za resne smotre naše družbe, v narodu čast; pri nas pa zahvala!

(**Umrl**) je dné 14. t. m. v Spletu znani vodja italijanske stranke v Dalmaciji, dr. Anton Bajamonti. O priliki kaj več o njegovem političnem delovanju.

(**Prebivalstvo v Gradcu**) znaša brez vojakov 106.946 oseb, to je, 14.065 oseb več ko l. 1880. Hiš je v Gradcu 4646. Podatki pa še niso pregledani.

(**Štajarska dežela**) plača na leto 12,102.809 gld. davka, in sicer državnih 5,725.000 gld., deželnih 1,840.000, okrajnih 977.622 gld., občinskih 3,468.724 in drugih 91.463 gld.

(**Slovenski klub na Dunaju**) ima svoj prihodnji večer v soboto dné 17. t. m. v hôtelu Royal I.

Singerstrasse 3, mezzanin ob 8. uri zvečer. Čital bode g. stotnik Igo Kaš: „Dve sliki iz življenja v Dalmaciji.“ Vabijo se vsi dunajski Slovenci k obilni vdeležbi.

(Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji) so darovali: Gosp. dr. Schmirmaul v Brežicah 5 gld.; čast. g. Ant. Pušl, župnik v Dholci, 3 gld.; gosp. Maks Pleteršnik, c. kr. profesor v Ljubljani, 5 gld.; gosp. Jos. Barle, not. kandidat, nabral v veseli družbi 15 gld. Bog plati stotero!

(Mesto Maribor) ima po zadnjem štetji 18.933 prebivalcev, katerih večina se je zapisala med Nemce, akoravno je morda le tretjina v resnici nemške krvi.

(Posojilnica v Vitanji) je začela svoje uradovanje dné 26. junija 1890 ter imela do konca leta vlog za 11.201 gld. 71 kr.; med letom je vrnila 1240 gld., torej so znašale vloge dné 31. decembra 9961 gld. 71 kr. Posojila so znašala 9035 gld., med letom so vrnili 308 gld., torej so 31. decembra znašala posojila 8727 gld. Razni troški za ustanovitev so znesli 359 gld. 92 kr.

(Disciplinarna preiskava) se je na Dunaji pričela zoper nekega državnega uradnika, pristava pri državni osrednji blagajnici, radi tega, ker se je kot predsednik katol. političnega društva izjavil proti združenju Dunaja s predmestji in proti vladi, katera je to spojitev, kakor znano, na vse kriplje podpirala.

(Kneippovo društvo.) Prijatelji in čestitelji poznatega vodnega zdravnika čast. g. župnika Kneippa so sklenili ustanoviti list in društvo v podporo in pospeševanje Kneippovega navoda. Častno predsedništvo vsprejel je župnik Kneipp sam. V začasni odbor so bili izvoljeni: vodja Auer in dr. Zapf, prakt. zdravnik v Wörishofenu, dr. Kleinschrod in drugi. V minolem tednu je imelo to društvo že 86 členov. Več jednostavnosti, praktičnosti in utrjenosti, — to bode glavno gêslo temu izbornemu društvu. Tudi nam bi kaj sličnega ne škodovalo!

(Akad. društvo „Triglav“ v Gradcu) priredi v soboto, dné 17. januvarija t. l., v dvoranah hôtela „zum goldenen Ross“ slavnostno zborovanje z nastopnim dnevnim redom: A. 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odborovo o „Preširnovi slavnosti“. 3. Izročitev trakú akad. društva „Hrvatska“. 4. Slučajnosti. B. Tombola in sviranje tamburašev akad. društva „Hrvatska“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Gôstje dobro došli!

(Litijsko pevsko društvo) priredi v nedeljo dné 18. t. m. v prostorih g. J. Oblaka v Litiji plesni venček na korist društvene zastave. Vstopnina za podpornike 20 kr., za neude 60 kr. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

(Koch ali Kencki?) Kak hrup v Nemcih je zdaj, odkar je Koch izumil limfo ali mezgo zoper jetiko! Kakor bi skoro vse, kar se pojavi na polji vêde velicega, pohajalo samó od njih in iz njih metropole, Berolina. Ta pojav in ta iznajdba v zdravniški vêdi pa ni povsem Kochova zasluga, kakor piše „Czas“, kajti Koch je stopil v javnost s — tujim peresom. Že pred 5 leti je objavil o tuberkulah in njih lečenji Poljak dr. Kencki knjižuro, v kateri je dokazoval onoisto podstavno metodo, katere se poslužuje zdaj Koch, svojedobno bivši asistent dr. Kenckega, in tem potom je dr. Koch zasledil napominano znamenito iznajdbo.

(Mrlič zakopan v snegu.) V „Obzoru“ čitamo, da so nekega dné v neki zagorski vasi pri Kraljevci umrli dve osebi, katerih pa niso mogli zaradi velikega snega pokopati na pokopališču. Nato so mrliča zagrebli v sneg, dokler jih ne bode mogoče pokopati na pokopališču.

Raznoterosti.

— Carjevič v Indiji. Iz Bombaja se poroča „Newyork-Heraldu“ dné 11. t. m. to-le: V Seyponu je bil carjevič sijajno sprejet. Posebno čast so mu skazali s sloni, katerih je šla cela vrsta skozi okrašeno mesto. Dopoldne je carjevič počastil tamošnje dostojanstvenike s svojim obiskom, popoldne je pa šel na lov na tigre. Ustrelili so dva tigra in sicer je oba usmrtil princ Bariatinski.

— Visoka starost. V nekem kraji v vzhodni Prusiji je umrl pastir Anton pl. Vazelovski imajoč 105 let. Umrši je bil svoje dni bogat poljski plemenitaš in vodja poljskih upornikov. Da se je otel postavni roki, pribežal je bil na Prusko, kjer je končal svoje življenje kot ubožen vaški pastir.

— Šest ur na ledeni plasti. Pred nekaterimi dnevi so zapazili ljudje ob Vagu pri Pöstyenu nekega moža, ki je stal sredi reke na ledeni plasti in klical ljudi na pomoč. Le s silnim trudom se jim je posrečilo, da so rešili moža iz obupnega položaja. Omenjeni mož je imel delo na ledu pri Tepli, ko se plast, na kateri je imel opraviti, utrga ter odplava z možem vred po vodi. Šest ur je bil v tej smrtni nevarnosti.

— Huda zima razsaja tudi v južni Rusiji, v Odesi in Besarabiji, kjer kaže toplomer —35° R. V Bukreši, kjer je poletenski čas do 40° vročine, kazal je toplomer dné 30. decembra —26° R. Dalje proti jugu ni sicer tako silnega mraza, vendar pa je še tako hud, da je v nekej vasi blizu Sofije zmrznilo nedavno 14 ljudij. Posebno pa prihajajo iz Carjigrada poročila o nenavadnem mrazu. Že več ko trideset let ni bilo v turški prestolici tako nestrpnega mraza, kakor letošnjo zimo. V treh dneh je razdelil sultan 6000 sežnjev drv med ubožnejše prebivalstvo, ki je žalostno zmrzovalo. In celó reka Kefisos na Grškem je zamrznila, česar ne pomnijo tamošnji prebivalci, da bi se bilo kedaj zgodilo.

— Nicot. Francozje nameravajo postaviti spomenik Jeanu Nicotu, ki je prvi vpeljal tobak na Francosko. Francozje pač dobro vedó, zakaj bodo Nicota uvečili, kajti Nicot je s tobakom odprl francoski državi neusahljiv vir dohodkov. Ta mož je bil francoski zastopnik na Portugalskem, odkoder je leta 1560 poslal prvo tobačno seme v svojo domovino. In šestdeset let pozneje je že kardinal Richelieu uvel na Francoskem davek na tobak. Leta 1830 je znašal tobačni davek že 45 milijonov frankov in v naslednjih petdesetih letih se je že povikšal na 242 milijonov. Vsega vkupe je dobila francoska vlada do današnjega dné 9 milijard (9000 milijonov) frankov tobačnega davka. Jean Nicot je pa poslal tobak na Francosko le kot sredstvo zoper „glavobol, protin, strup“ itd. (sprva se je prodajal tobak le po lekarnah), in gotovo ni sanjal, da bo ta rastlina tako koristna za francosko državno blagajnico.

— Vojaštvo Združenih držav broji po najnovejših podatkih 105.000 môž. Za vojaško službo sposobnih oseb pa imajo neki do osem milijonov, ki bi se v vojnem slučaji tudi v istini pozvali pod orožje.

— 30.000 delavcev brez zaslužka živi zdaj v Hamburgu. Glavni vzrok temu je, ker je zamrznilo pristanišče in je zastal promet na morji.

— Zlato in platina na Češkem. Inženêr Prohaska v Pragi je zasledil blizu Prage bogato zalogo platinine in zlate rude.

Telegrami.

Praga, 15. januvarija. Deželni zbor je rešil danes po peturni razpravi točki 34 in 35 predloga o deželnem kulturnem svètu. Poslanec Vašaty je govoril tri ure in je bil dvakrat pozvan k redu. K točki 35, gledé na izdelanje opravilnega reda, predlagal je poslanec dr. Mattuš že v komisiji sklenen posredovalni predlog, katerega so veleposestniki in Nemci odklonili proti Mlado- in Staročehom.

Rim, 16. januvarija. „Esercito Italiano“ méni, da se bo med prvimi vojaškimi načrti, ki se bodo predložili zbornici, nahajal postavni načrt o podaljšanji vojaške službene dôbe na tri leta.

Napolj, 15. januvarija. Ker se nemiri na vseučilišči ponavljajo, ustavili so profesorji predavanja; vseučilišče so pa zaprli.

Moskva, 15. januvarija. Brzojav, s katerim odgovarja car na novoletno čestitanje generala-guvernerja kneza Dolgorukova, se glasi: Car prosi Boga, naj tudi to leto blagoslovi Rusijo z mirom in blagostanjem.

Bukreš, 16. januvarija. Kakor piše uradni list, odgovoril je kralj na čestitanje povodom novega leta: Želim mir, slogo v novem letu, da bomo mogli kot velika zložna družina praznovati petindvajsetletnico mojega vladanja.

Metz, 16. januvarija. Kakor se brzojavlja iz Rima, imenovan je Fritzen za škofa štrasburškega in stolni župnik Marbach za pomožnega škofa.

Lyon, 16. januvarija. Vprašanje o carini na inozemsko svilo je vzbudilo veliko vznemirjenje med delavci. Vršil se je javen shod in deputacija je izročila prefektu ugovor, ki jej je rekel, naj zaupa vladi in pomiri delavce.

Dublin, 16. januvarija. Glasilo O' Brienovo poroča, da Parnell hoče odstopiti.

Umrli so:

14. januvarija. Barbara Čermelj, branjevčeva hči, 1½ meseca, Vegove ulice 8, atrofie. — Marija Gradišar, krojačeva vdova, 85 let, Kravja dolina 11, ostarelost.

V bolnišnici:

13. jauuvarija. Osvald Močnik, hlapec, 25 let, Pyo thorax.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje: zrakomera v mm	Stanje: toplomera po Ceiziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
15	7. u. zjut.	729·5	—7·2	sl. zap.	oblačno	0·00
	2. u. pop.	728·8	—7·0	sl. svzh.	„	
	9. u. zveč.	730·2	—10·4	„	„	

Srednja temperatura —8·2°, za 5·8° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

16. januvarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	90	gld	95	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	91	„	05	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108	„	45	„
Papirna renta, davka prosta	102	„	60	„
Akcije avstr.-ogerske banke	993	„	—	„
Kreditne akcije	307	„	25	„
London	114	„	10	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond	9	„	03½	„
Cesarski cekini	5	„	38	„
Nemške marke	56	„	07½	„

Zahvala.

Odbor akad. društva „Triglav“ v Gradci šteje si v prijetno dolžnost, da se najiskrenejše zahvali za vse liste, kateri so društvu lansko leto dohajali ali brezplačno ali pa po znižani ceni in sicer: brezplačno prejemali smo nastopne liste:

„Dom in Svet“, „Edinost“, „Mir“, „Slovenski Narod“, „Dolenjske Novice“, „Popotnik“, „Südsteirische Post“, „Slov. Pravnik“, „Slovenec“, „Slovanski Svet“, „Nova Soča“, „Učiteljski Tovariš“, „Kärntner Volksblatt“, „Vrtec“, „Zvon.“

Po znižani ceni dobivali smo:

„Allg. österr. Gerichts-Zeitung“, „Medicinische Zeitung“, „Obzor“, „Vienac“ in „Vaterland.“

Konečno uljudno prosimo, da bi tudi zanaprej ohranili „Triglavu“ svojo dosedanjo blagonaklonjenost.

V Gradci, dné 15. januvarija 1891.

Hugon Kartin, tč. predsednik. **Fran Krančič,** tč. tajnik.

Po nizki ceni je na prodaj

nova kočija (phaeton)

sloneča na oporah, s streho,

s sedežem za več oseb. Sedež za kočijaža more se sneti; dalje so **na prodaj čisto nove**

sani za jednega konja

s štirimi sedeži, lahno izdelane

Kje? poizvé se pri upravništvu „Slovenca“. (6—4)

Tujci.

14. januvarija.

Pri *Maliču*: Gusitsch, Lemberger, trgovca; Fränk, potovalec, z Dunaja. — Barman, trgovec, iz Gradca. — Schmidt, dijak, iz Budimpešte. — Leygül z Ogerskega. — Eigl, zasebnik, iz Iglave. — Brundl, živinozdravnik, iz Zagreba. — Imerdauer iz Lvova. — Achatz, trgovec, s soprogo, iz Bistre.

Pri *Maliču*: Zambelli iz Inomosta. — Büchler, trgovec, iz Siska. — Homan, okrajni sodnik, iz Železnikov.

Sargova glicerinova zobna crema.

Izvrstno sredstvo za lepe svetle zobe.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zób.

Kalodont.

Od zdravstvenega urada potrjeno.

Prav prilično na popotovanji. Dišeče okrepčevalno.

Neškodljivo celó za najnežnejše zobe.

V Nemčiji, Franciji itd. se rabi že z največjim vspehom, nadalje na dvorih, v najvišjih krogih, kakor tudi v navadni družini.

Dobiva se v **lekarnah** in **parfumerijah** itd. Komad 35 kr. (13)

Izdajatelj: **Matija Kolar.** Odgovorni vrednik: **Ignacij Žitnik.** Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.